

Eteläpohjalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman päivitykset

Hyvök 09.06.2026 § 39
162/12.00.01/2026

Valmistelija

Sivistysjohtaja Tarja Puro

Taustaa

Etelä-Pohjanmaalla on yhteiset maakunnalliset esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat, jotka perustuvat valtakunnallisiin opetussuunnitelmien perusteisiin. Opetussuunnitelmien keskeiset muutokset tuodaan kunkin kunnan omaan opetusalan asioista vastaavaan lautakuntaan tiedoksi. Opetuksen järjestäjien mahdolliset paikalliset tarkennukset on kirjattu kuntien ja koulujen opetussuunnitelmiin ja esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmiin.

Eteläpohjalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman muutokset keväällä 2026

Eteläpohjalaiseen perusopetuksen opetussuunnitelmaan on keväällä 2026 tehty lukuisia muutoksia. Osa muutoksista johtuu valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden päivityksestä, osa maakunnallisista päivitystarpeista.

1) Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Opetushallitus on päivittänyt perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet vastaamaan perusopetuslain 2 §:n velvoitetta edistää liikunnallista elämäntapaa. Liikunnallisen elämäntavan edistämisen tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa osana esi- ja perusopetusta sekä liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona. Liikunnallisella elämäntavalla on myönteinen vaikutus muun muassa oppilaiden vireystilaan, keskittymiseen, oppimiseen, motoriseen kehitykseen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Liikunnallinen elämäntapa on myös yhteydessä mielen hyvinvointiin, psyykkiseen sopeutumiseen ja selviytymiskykyyn sekä jaksamiseen. Koulupäivien aikana liikunnallista elämäntapaa edistävät oppituntien toiminnallisuutta vahvistavat pedagogiset ratkaisut, erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen, liikuntavälineiden monipuoliset käyttömahdollisuudet sekä liikkumista edistävät ratkaisut välitunneilla, siirtymätilanteissa ja koulun yhteisissä tilaisuuksissa. Liikunnallista elämäntapaa edistetään myös aamu- ja iltapäivätoiminnassa, kerho- ja harrastustoiminnalla, koulumatka- ja kuljetusjärjestelyillä sekä huomioimalla monipuoliset liikkumisen edellytykset koulujen ja niiden toimintaympäristöjen rakentamisessa ja käyttömahdollisuuksissa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa ja täsmentää soveltuvin osin lukuvuosisuunnitelmassa, miten opetuksen järjestäjä toteuttaa liikunnallisen elämäntavan edistämistä ja miten toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään.

2) Maahanmuuttotustaisten oppilaiden suomen kielitaidon kehittämisen tukeminen perusopetuksessa

Opetushallitus on päivittänyt perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sekä valmistavan opetuksen lisäopetuksen että suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien (myöhemmin S2-opetus) osalta. Uudistukset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sekä hallituksen puoliväliriihen tavoitteisiin. Ne edistävät

maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen tai ruotsin kielen taitoa ja sen kehittymistä perusopetuksessa.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus Elokuusta 2026 alkaen opetuksen järjestäjät voivat tarjota perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen oppilaille valmistavan opetuksen lisäopetusta (Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 5 §). Valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu niille ulkomailla syntyneille ulkomaalaistaustaisille oppilaille, jotka eivät ole perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana saavuttaneet riittävää suomen tai ruotsin taitoa perusopetuksessa opiskeluun. Se on tarkoituksenmukaista erityisesti niille oppilaille, joilla on vähän koulunkäyntitaustaa ja jotka ovat tulleet suomalaisen koulutuksen piiriin vasta perusopetuksen loppuvaiheessa.

Lisäopetusta tarjotaan enintään vuoden ajan, mutta oppilaalla on mahdollisuus päättää se aiemmin. Lisäopetusta annetaan niissä oppiaineissa, joissa oppilaan opetuskielen eli suomen tai ruotsin peruskielitaitoa on tarpeen vahvistaa.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestäminen ovat opetuksen järjestäjille vapaaehtoisia tehtäviä. Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt
- yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa
- valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytänteet
- oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman laatimisen periaatteet, jos suunnitelmaa käytetään
- oppilaiden opiskelun ja oppimisen seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytänteet vuoden aikana

Siirtymä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien välillä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa linjataan tavoitteeksi se, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittävää puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheiden yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle.

Opetussuunnitelman perusteiden luvussa 10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä linjataan paikallisesti päätettäväksi, miten oppimäärän vaihto tapahtuu. Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten maahanmuuttotaustaisten oppilaiden siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään tapahtuu
- järjestetäänkö oman äidinkielen opetusta sekä miten tiedotetaan huoltajien merkityksestä ja saatavuudesta
- käytetäänkö maahanmuuttotaustaisen oppilaan oppimisen tukena suunnitelmaa opintoja varten.

S2-oppimäärä on yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääristä, jolla on omat tavoitteet ja sisällöt. Se ei ole oppimisen ja koulunkäynnin tuen muoto.

Perustemuutokset tulevat voimaan 1.8.2026.

3) Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäisen toimintatavan erillisestä oppiaineesta luovutaan 1.8.2026 alkaen. Yrittäjämäinen toimintatapa säilyy opetussuunnitelmassa edelleen painopisteenä, sillä kyse on Etelä-Pohjanmaalle leimallisesta teemasta ja erityispiirteestä. Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma on päivitetty yrittäjämäisen toimintatavan kirjausten osalta.

4) Sanallinen arviointi

Eteläpohjalaisessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa määritelty sanallisen arvioinnin asteikko muuttuu. Uusi asteikko otetaan käyttöön kevään 2026 lukuvuosiarvioinnissa seuraavilla oppilasryhmillä:

- oppilaat, joiden oppimäärää on rajattu
- toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat
- oppilaat, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli ja joiden arviointi on sanallista (koskee S2-oppimäärää opiskelevia)

Uusi sanallisen arvioinnin asteikko on seuraava:

Hyväksytty

- Olet saavuttanut asetetut tavoitteet
- Olet saavuttanut asetetut tavoitteet osittain

Hylätty

- Et ole saavuttanut asetettuja tavoitteita

Sanallista arviointia voidaan lukuvuosiarvioinnissa täydentää erillisellä liitteellä, jolla kuvaillaan oppilaan edistymistä oppilaskohtaisen tuen suunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti.

5) Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Opetushallitus on päivittänyt perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet liittyen varhennetun oppivelvollisuuden sekä perusopetuksen järjestämisen voimaantumiseen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Lisäksi perusteisiin on tehty teknisiä korjauksia, kuten lakiviitteiden muutoksia ja täsmennyksiä käsitteisiin.

Muutokset astuvat voimaan 1.8.2026.

Eteläpohjalaiseen perusopetuksen opetussuunnitelmaan ei ole tehty muutoksia tältä osin. Sen sijaan lukua 7 on tarkennettu erityisopettajan antaman ryhmäkohtaisen tuen osalta.

Liitteet:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

- luku 3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

- luku 4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen kielitaidon kehittymisen tukeminen perusopetuksessa

- luku 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestäminen

- luku 10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Yrittäjämäinen toimintatapa

- luku 1 Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

- luku 3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet
Sanallinen arviointi

- luku 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa
Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

- luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Esittelijä

Sivistysjohtaja Tarja Puro

Päätösehdotus

Hyvinvointivaliokunta merkitsee tiedoksi eteläpohjalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman muutokset.

Paikallinen opetussuunnitelma päivitetään syyslukukauden 2026 aikana.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Lisätietoja antaa

Sivistysjohtaja Tarja Puro, puh. 044 3699 221 tai s-posti
tarja.puro(at)lappajarvi.fi